

šením exekuce zanikla i úschova a tím i jakékoliv ručení vymáhajícího věřitele za uschovatele. Tento názor odvolací soud neshledává. Úschova zabavených movitých věcí se děje na návrh vymáhajícího věřitele, v jeho zájmu a k jeho zajištění. Vzetím věci do úschovy odnímá se dlužníku po případě třetí osobě, které věc patří, moc nad věcí a jest proto jen spravedливо, aby vymáhající věřitel ručil za všechny následky této úschovy a tedy i za jednání neb opomenutí uschovatele po zrušení exekuce až do doby, kdy se zabavený předmět octne opětně v moci dlužníka neb osoby, které věc patří. Neuposlechl-li tedy uschovatel výzvy soudu, aby po zrušení exekuce auto žalobkyni vydal dovolávaje se retenčního práva pro nezaplacené úschovné, ručí za toto jednání uschovatele vymáhající věřitel, obzvláště když vymáhající věřitel tento postup navrhovatele vyvolal tím, že nezaplatil včas úschovné. Má proto odvolací soud za to, že žalobní nárok uplatňovaný z titulu náhrady škody jest co do důvodu po právu i za dobu po zrušení exekuce.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, neshledav zákonného důvodu, aby rozsudek odvolacího soudu byl změněn nebo zrušen (§ 510 odst. 3 c. ř. s.).

Čís. 17473.

Zákon o dělení dědictví při rolnických usedlostech střední velikosti č. 68/1908 čes. zemského zákona.

Tohoto zákona nelze užíti v případech, v nichž nejsou splněny podmínky § 1, odst. 1, §§ 3 a 14 uved. zák. a v případech, v nichž je n a p r o s t o vyloučeno, třebas jsou podmínky uvedených předpisů dány, aby bylo účelu zákona — zachování hospodářské síly rolnického stavu — dosaženo.

Není však překážky, aby pozůstalost nebyla projednána podle uvedeného zákona, poskytne-li třetí osoba dědici potřebný kapitál na úhradu investic, které jsou nutny k řádnému hospodaření na usedlosti, vytvoří-li se právě poskytnutím těchto finančních prostředků takový stav, že přejímatel pak bude moci obstáti.

Nestačí však pouhé prohlášení třetí osoby bez uvedených podmínek a záruk za jeho splnění.

Pozůstalostní soud nesmí otázku existence pozůstalostního dluhu řešiti jako předurčující otázku podle § 25 nesp. říz., nýbrž jen podle zvláštních zákonných předpisů, které ji upravují, a to §§ 105 a 136 nesp. pat.

O důvodech, které vylučují dědice z převzetí statku (§ 6 uved. zákona) lze rozhodnouti v pochybných případech již v době, kdy v pozůstalostním řízení ještě není rozhodnuta otázka, zda vůbec bude pozůstalost projednána podle zákona č. 68/1908 z. zák. čes.

Postup soudu v otázce, zda jest do pozůstalostních pasiv pojmouti pohledávku, za niž se zůstavitel zaručil jako rukojmí a plátce a zda jest do pozůstalostních aktiv pojmouti případnou postižní pohledávku zůstavitele jako rukojmího (§ 896 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1939, R I 620/39.)

Zůstavitel František H. byl výhradním vlastníkem usedlosti čp. 12 s pozemky v S., zapsanými ve vložkách čís. poz. knihy kat. území S. a D. L. podle trhové smlouvy ze dne 11. ledna 1896 a 1. března 1910, jakož i podle odevzdací listiny okresního soudu v M. B. ze dne 12. května 1936. Rolnická usedlost čp. 12 v S. s obytnými a hospodářskými budovami má výměru 11 ha, 34 a, 30 m² a čistý kat. výnos činí 141.93 K. Po své smrti nezanechal zůstavitel posledního pořízení. Jako jeho zákonní dědicové přicházejí v úvahu především nezvěstný syn zůstavitelův Ladislav H., dále vnuci zůstavitelovi nezl. Ladislav Č. a nezl. Jindřich Č., synové to předemřelé dcery zůstavitele Marie H., provd. Č., která zemřela dne 7. listopadu 1934. Všichni tito zákonní dědicové i manželka zůstavitele Marie H. se přihlásili k pozůstalosti ze zákona s dobrodiním soupisu a přihlášky jejich byly soudem přijaty při roku dne 24. května 1937. Otcovský opatrovník nezl. Ladislava Č. a kolisní opatrovník nezl. Jindřicha Č. Jaroslav S. navrhli však, aby pozůstalost byla projednána podle zákona ze dne 7. srpna 1908 č. 68 z. z. č., o rolnických usedlostech střední velikosti. Naproti tomu manželka zůstavitelova Marie H. jako zákonná dědička navrhla, aby pozůstalost byla projednána podle obecné zákonné posloupnosti dědičné. **P r v ý s o u d** rozhodl, že se pozůstalost projedná podle zákona o rolnických usedlostech střední velikosti čís. 68/1908 zem. zákona českého a přejímací cenu určil částkou 150.000 K. **Z d ů v o d ů:** Jde objektivně o rolnickou usedlost střední velikosti podle § 1 zák. č. 68/1908 z. z. č., poněvadž měří více než 5 ha (11 ha, 34 a a 30 m²) a čistý kat. výnos činí 141.93 K, tedy převyšuje 100 K. Soud zjistil, že zůstavitel hospodařil na statku dosti dobře, ale musil si peníze vydlužovati u Kampeličky v S. a od příbuzných, poněvadž mu v roce 1929 vyhořela stodola, kterou musil přestavěti; žádné peníze neukládal, nýbrž musil platiti běžné dluhy. Zaměstnával při hospodářství jednoho čeledína, jednu děvečku a zjednával si na potřebné práce i cizí dělníky. Choval 12 až 14 kusů dobytka a výnos z hospodářství těžko mu stačil na živobytí, úrokování převzatých dluhů a závazků. Výnos činil při vlastním hospodaření zůstavitele a provedení řádných investic celkem 17.000 K ročně, vydání 12.000 K, tedy čistý výnos 5.000 K. Vzhledem k tomu, že pozemky zůstavitele v S. jsou vesměs horší jakosti V. až VII. třídy, činí čistý kat. výnos 141.93 K. Manželka zůstavitelova Marie H. hospodaří tak, že na hospodářství pracuje se svým synem za pomoci jedné děvečky. Veškeré práce vykonávají sami, ač hospodářské budovy jsou zpustlé a vyžadují nezbytně oprav, které budou státi nejméně 8.320 K.

Dále bude potřebí doplniti živý inventář, což si vyžádá nákladů alespoň 10.000 K. Znalci odhadují celkový náklad na opatření inventáře a opravy budov nejméně na 20.000 K. Pozemky nejsou nyní řádně obdělávány a hnojeny vzhledem k nedostatku potřebného kapitálu, který nutno do hospodářství investovati a proto výnosnost hospodářství sotva stačí k úrokování a umořování dluhů. Znalci odhadli po doplnění usedlost čp. 12 v S. ke dni úmrtí na 219.602.01 K, dluhy činí celkem 85.400.15 K, čistá pozůstalost činí nyní 134.201.86 K. Knihovní dluhy činí 60.183.75 K a neknihovní 21.569.40 K, celkem činí dluhy statkové, knihovní a neknihovní 81.753.15 K. Přejímatel nezl. Ladislav Č., který přichází v úvahu podle práva a pořadu zákonné dědické posloupnosti jako mužský dědic ve smyslu § 6 zák. č. 68/1908 zem. zákona českého, nabídl jako přejímací cenu 150.000 K, kterou však vdova Marie H. neuznala za dostačnou, takže k dohodě o hodnotě statku mezi účastníky nedošlo. Proto soud podle § 8 zák. č. 68/1908 zem. zákona českého ustanovuje přejímací cenu vykonav odhad znalci, vyslechnuv představenstvo obce S. a účastníky podle nejlepšího uvážení tak, aby přejímatel mohl na statku obstáti. Soud neurčuje hodnotu statku podle několikanásobného čistého kat. výnosu, poněvadž čistý kat. výnos 141.93 K z jednoho korce je příliš nízký a nevyhovuje nyní již hospodářským poměrům nynější doby, zejména v době úmrtí dne 24. března 1937, poněvadž ostatní dědicové, zejména Marie H. by byli na svých podílech značně zkráceni. Poněvadž přejímatel sám nabízí 150.000 K, soud uznává tuto částku za dostačující, neboť odhadní cena statku činí 219.602 K 01 h. Statkové dluhy činí 81.753 K 15 h. Z těchto dluhů jest vyloučiti pohledávku nezvěstného Ladislava H., který byl prohlášen za nezvěstného dne 21. října 1917 usnesením krajského soudu v M. B. ze dne 20. prosince 1937, takže se nápadu dědictví nedožil, dále dědický podíl nezl. Ladislava Č. 15.000 K po Anně H. a posléze dluh ze záruky ve výši 15.953 K 70 h u Kampeličky v S., takže dluhy statkové činí celkem 35.799.45 K. Odpočtou-li se tyto dluhy od přejímací ceny 150.000 K, zbývá na rozdělení čisté jmění 114.200.55 K. Z toho připadá na manželku Marii H. $\frac{1}{4}$ vzhledem k celku $\frac{2}{8}$, t. j. 28.550.12 K, na nezl. Jindřicha Č. $\frac{3}{8}$, t. j. 42.825.18 K a na přejímatele nezl. Ladislava Č. rovněž $\frac{3}{8}$, t. j. 42.825 K 18 h. Vyplata podílů spoludědiců činí celkem 71.375.30 K. Připočítají-li se k tomu dluhy statkové 35.799.45 K, bude přejímatel povinen zaplatiti celkem 107.174.75 K. Porovná-li se tato částka s odhadem statku 219.602.01 K, zbylo by čisté jmění 112.427.26 K, avšak přejímatel musí také platiti pohřební útraty, které činí 3.647 K. Aby mohl na statku obstáti, musí provésti opravy hospodářských budov, doplniti inventář, což bude vyžadovati nejméně nákladu 20.000 K. Otcovský opatrovník nezl. Ladislava Č. Karel Č. prohlásil výslovně, že náklady nutných investic na převzatých nemovitostech bude hraditi sám svému synu Ladislavu Č., takže tyto investice nezatíží přejímatele. Úroková služba $5\frac{1}{2}\%$ ze 107.174 K 75 h by činila 5.894 K 60 h a porovná-li se tato částka s čistým výnosem, který ročně činí nejméně 5.000 K, má

soud zato, že přejímatel při přejímací ceně 150.000 K za nynějšího stavu věci může na statku obstát s předpokladem, že bude se sám výhradně statku věnovati, a že otcovský opatrovník Karel Č. veškeré investice nahradí sám ze svého.

Rekursní soud vyhradiv svému rozhodnutí právní moc, uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. Důvody: Stěžovatelce (po-
zůstalé vdově) nelze přisvědčiti, pokud vytýká, že první soud nezjistil bezpečně výši pozůstalostních dluhů, odkázav některé stěžovatelkou přihlášené pohledávky, jakož i pohledávku manželů Josefa a Alžběty S. na pořad práva a nevyčkav se svým rozhodnutím výsledku sporného řízení o těchto pohledávkách. Pohledávky pozůstalé vdovy za pozůsta-
losti v částkách 3.639 K, 296 K 50 h, 65 K, 323 K 60 h a 2.098 K, jakož i pohledávka pozůstalostní věřitelky Marie D. 500 K byly v době před vydáním rozhodnutí tohoto rekursního soudu ze 4. března 1939 právem po-
jaty do pozůstalostního soupisu jako dluhy pozůstalostní, ježto byly tehdy většinou přihlášených dědiců za pozůstalostní dluhy uznávány. Od té doby se však situace změnila, neboť vyšlo najevo, že nezvětný syn zůstavitelův Ladislav H., který v dřívějším řízení byl považován rovněž za dědice pozůstalosti po Františku H., byl usnesením krajského soudu v M. B. z 20. prosince 1937 prohlášen za mrtva s tím, že nepřežil den 21. října 1917, takže podle tohoto usnesení se nedožil vůbec úmrtí zůstavitele Františka H. a nemůže tudíž jako dědic pozůstalosti po Františku H. přicházeti v úvahu (§ 536 obč. z.). Mohou tedy nyní jako dědicové pozůstalosti po Františku H. přicházeti v úvahu pouze vnuci zůstavitelovi nezl. Ladislav Č. a nezl. Jindřich Č. a dále vdova zůstavi-
telova Marie H. Když pak při roku dne 12. dubna 1939 konaném pohle-
dávky shora uvedené za pozůstalostní dluhy uznala ze jmenovaných dědiců v úvahu přicházejících pouze pozůstalá vdova Marie H., kdežto opatrovníci nezletilých Ladislava a Jindřicha Č. prohlásili, že pohle-
dávky ty za dluhy pozůstalosti neuznávají — čímž se stalo, že nyní pohledávky shora uvedené většina přihlášených dědiců za pozůstalostní dluhy neuznávají — nemohl soud první stolice nic jiného učiniti, než pohledávky ty vyloučiti ze soupisu jmění pozůstalostního a odkázati roz-
hodnutí o nich na pořad práva (§§ 105, 136 nesp. pat., rozh. č. 11.915, 15.372 Gl. U. a rozh. č. 3998 Sb. n. s.). Totéž platí také o pohledávce manželů Josefa a Alžběty S. za pozůstalosti 2.000 K, která rovněž při roku dne 4. května 1939 nebyla většinou dědiců (t. j. opatrovníky nezletilých Ladislava a Jindřicha Č.) uznána za pozůstalostní dluhy, a nic na tom nemění okolnost, že opatrovník nezletilého Jindřicha Č. v dřívějším řízení pohledávky ty uznával za pozůstalostní dluhy, neboť není zákonného předpisu, který by stanovil, že dědicové, kteří v pozůsta-
lostním řízení určité pohledávky za dluhy pozůstalostní uznali, jsou tímto svým uznáním vázáni a že nemohou od něho během dalšího řízení po-
zůstalostního ustoupiti. Při odkázání shora uvedených pohledávek za pozůstalosti na pořad práva nebyl prý soud oprávněn vysloviti, kdo má vystoupiti jako žalobce, ani určití lhůtu k žalobě (rozh. č. 15.174, 15.430

Gl. U.), což také neučinil, a nebyl proto také povinen ani oprávněn vyčkati s rozhodnutím, které v napadeném usnesení učinil, až do doby, kdy bude o pohledávkách na pořad práva odkázaných v řízení sporném rozhodnuto. Rovněž neprávem vytýká stěžovatelka, že není v napadeném usnesení rozhodnuto, kdo přichází v úvahu jako přejímatel pozůstalosti, neboť není zákonného předpisu, který by stanovil, že, když pozůstalostní soud rozhoduje o tom, zda jest pozůstalost projednati podle zák. č. 68/1908 zem. zák. čes. či nikoliv, a o přejímací ceně statku ve smyslu § 8 cit. zák., musí zároveň rozhodnouti ve smyslu § 6 cit. zák. o tom, kdo z více nápadníků v úvahu přicházejících bude přejímatelem statku a že nemůže s rozhodnutím o osobě přejímatelově vyčkati do doby, až bude pravoplatně rozhodnuto o zmíněných otázkách.

Stěžovatelka pro případ, že by přejímatelem statku mohl býti ustanoven vnuk zůstavitelův nezl. Ladislav Č., uplatňuje v rekursu vylučovací důvody podle § 6 č. 4 lit. b) a d) zák. č. 68/1908 zem. zák. čes., tvrdíc, že jednak nezl. Ladislav Č. jest duševně nezpůsobilý na statku hospodařiti a pro svůj věk sám by ještě řadu let nemohl na statku hospodařiti a že nemůže tak jeho otec Karel Č., který jest vrchním finančním komisařem, pro své povolání činiti. Avšak k těmto vylučovacím důvodům nemohl rekursní soud při rozhodování o rekursu do napadeného usnesení přihlížeti a jimi se zabývati, neboť podle ustanovení § 6 č. 4 odst. 2 zák. č. 68/1908 zem. zák. čes. nepřísluší o vylučovacích důvodech těch rozhodovati ani pozůstalostnímu soudu, t. j. soudu první stolice, ani jeho nadřízenému soudu rekursnímu, nýbrž jedině sborovému soudu první stolice ve smyslu § 109 j. n., a bude proto na soudu první stolice, aby, až bude rozhodovati o osobě přejímatelově, předložil spisy nadřízenému sborovému soudu první stolice k rozhodnutí o uvedených vylučovacích důvodech podle § 109 j. n. a teprve tomuto rozhodnutí sborového soudu I. stolice bude lze odporovati rekusem, o němž rozhodne sborový soud II. stolice (vrchní soud). Ústanovení § 10 zák. č. 52/1889 ř. z. — který jest předpisem rámcovým a dává zemskému zákonodárství možnost naříditi pro případ, že bude přejímací cena statku stanovena soudem, že se při tom může sraziti pro přejímatele nějaká částka, která nesmí přesahovati jednu třetinu nezadlužené ceny statku vyšetřené soudem — dovolává se stěžovatelka v rekursu neprávem, neboť zemský zákon č. 68/1908 zem. zák. čes., který byl na podkladě zákona č. 52/1889 ř. z. vydán, pro zemi Českou nic takového nenařídil a nemá proto shora uvedené ustanovení § 10 zák. č. 52/1889 ř. z. v zemi České vůbec platnosti. Důvodný jest však rekurs stěžovatelky, pokud se v něm vytýká, že první soud v napadeném usnesení neprávem vzal zřetel k tomu, že Karel Č., otec nezl. Ladislava Č., prohlásil, že svému synu Ladislavu poskytne potřebný kapitál k úhradě nákladu nutných investic na převzatých nemovitostech. Při stanovení přejímací ceny podle § 8 zák. č. 68/1908 zem. zák. čes. a při posuzování otázky, zda přejímatel může na statku obstáti, nutno totiž zkoumati jedině, zda přejímatel by mohl na statku obstáti ze samotných výtěžků hospodaření

na něm, a nelze při tom přihlížeti k jinakým finančním prostředkům, které snad přejímatel má odjinud pro hospodaření na statku k dispozici, neboť jinak by v otázkách, zda má nastati posloupnost podle zák. č. 68/1908 zem. zák. čes., a kdo bude přejímatelem statku, nerozhodovaly zřetele v předpisech uvedeného zemského zákona a ve vývodech rozh. č. 2611 Sb. n. s. stanovené, nýbrž majetnost osob, které by přicházely v úvahu jako přejímatelé statku, což by se přičilo smyslu a účelu zák. č. 68/1908 zem. zák. čes. i zákona č. 52/1889 ř. z. Mimo to nelze k onomu prohlášení Karla Č. přihlížeti také proto, že není dosud jisto, zda přejímatelem statku se stane skutečně jeho syn nezl. Ladislav Č. či jiná osoba. Jest tudíž i posudek znalce, pokud v něm znalec k onomu prohlášení Karla Č. přihlížel, vadný. Rovněž vytýká stěžovatelka důvodně, že prvý soud neprávem vyloučil z dluhů pozůstalostních mateřský podíl nezvěstného Ladislava H. 15.000 K, dále dědický podíl nezl. Ladislava Č. po Anně H. v částce 15.000 K a pohledávku Kampeličky v S. ze záruky ve výši 15.953 K 70 h. Okolnost dodatečně najevo vyšlá, že nezvěstný syn zůstavitelův Ladislav H. byl usnesením krajského soudu v M. B. prohlášen za mrtva s tím, že nepřežil den 21. října 1917 a tedy se nedožil ani nápadu dědictví po své matce Anně H., zemřelé dne 7. února 1936, ma sice v zápětí, že projednání pozůstalosti po Anně H., pokud při něm byl přiznán nezvěstnému Ladislavu H. dědický podíl 15.000 K, jest vzhledem k ustanovení § 536 obč. zák. právně bezúčinné a tudíž pohledávka nezvěstného Ladislava H. na tento podíl, která byla v pozůstalosti po Františku H. vedena v pozůstalostním soupisu jako dluh pozůstalosti, neexistuje jako taková po právu. To však neopravňovalo ještě prvý soud k tomu, aby pohledávku tu prostě bez dalšího z dluhů pozůstalostních vyloučil, neboť uvedený dědický podíl nezvěstného Ladislava H. per 15.000 K, který se uvolňuje proto, že jej nezvěstný Ladislav H. vzhledem ke shora uvedenému nemohl platně nabýti, připadá zpět do pozůstalosti po Anně H., kterou jest ohledně toho podílu jakožto pozůstalostního jmění nově najevo vyšlého dodatečně projednati a podle výsledku tohoto dodatného projednání se o podíl ten nebo o jeho část zvýší jmění pozůstalosti po Františku H., který byl testamentárním dědicem Anny H. a dědického nápadu po ní se dožil, nebo se o části podílu toho zvýší dědické podíly nezletilých Ladislava a Jindřicha Č., kterých se jim dostalo z pozůstalosti po Anně H. a které jsou rovněž v nynější pozůstalosti po Františku H. uváděny jako dluhy pozůstalostní. Měl tudíž prvý soud před vydáním napadeného usnesení zaříditi dodatečné projednání pozůstalosti po Anně H. a, ježto na tom jest závislé zjištění správného stavu aktiv a pasiv pozůstalosti po Františku H., když tak prvý soud neučinil, zůstalo jeho řízení vadné a neúplné. K tomu, aby z dluhů pozůstalostních byla vyloučena pohledávka Kampeličky v S. ze záruky v částce 15.953 K 70 h, nebylo podle dosavadního stavu projednání pozůstalosti žádného zákonného důvodu a také prvý soud v napadeném usnesení ničím neodůvodnil, proč pohledávku tu vylučuje z dluhů pozůstalostních. Pohle-

dávka Kampeličky v S. byla totiž při roku dne 4. května 1939 zařaděna do pozůstalostních pasiv, aniž by některý z dědiců pohledávku tu jako pozůstalostní dluh byl výslovně popřel, pouze zástupce vnuka zůstavitelova nezl. Ladislava Č. o pohledávce té uvedl, že prý k ní nelze přihlížeti při posuzování otázky, zda by přejímatel obstál, ježto jde o dluh ze záruky, z níž vyplývá regres proti hlavnímu dlužníku, který majetek má. K tomu uvedl zástupce pozůstalé vdovy Marie H., že jde o platný závazek rukojemský pozůstalosti po Františku H. za osobu zemřelou, jejíž pozůstalost jest předlužena. Avšak pouhé ničím nedoložené a mezi účastníky sporné tvrzení zástupce nezl. Ladislava Č., že pro zmíněnou pohledávku přísluší regres proti hlavnímu dlužníku, který prý majetek má, nemůže ještě býti důvodem k tomu, aby zmíněná pohledávka byla vyloučena z pozůstalostních dluhů a, aby se k ní nepřihlíželo při posuzování otázky, zda by přejímatel obstál, zejména když Kampelička v S. uvedenou svoji pohledávku ze záruky k pozůstalosti po Františku H. přihlásila jako dluh pozůstalosti a když v nynější době nelze vůbec předvídati, s jakým výsledkem by se případný regres proti hlavnímu dlužníku mohl setkat. Rovněž neprávem vyloučil prvý soud z dluhů pozůstalosti — aniž to v napadeném usnesení nějak odůvodnil — dědický podíl nezl. Ladislava Č. po Anně H. v částce 15.000 K, neboť, dokud není jisto, že nezl. Ladislav Č. bude skutečně přejímatelem pozůstalosti ve smyslu §§ 6 a 7 zák. č. 68/1908 zem. zák. čes. — o čemž nebylo dosud rozhodnuto — nemohl zmíněný dědický podíl nezl. Ladislava Č. zaniknouti konsolidací podle § 1445 obč. zák. a není důvodu k tomu, aby byl z dluhů pozůstalosti vyloučen a aby se k němu nehledělo při posuzování otázky, zda může přejímatel na statku obstáti či nikoliv. Z těchto důvodů jsou nesprávné i veškeré výpočty, jimiž prvý soud v napadeném usnesení dovozuje, že přejímatel by mohl při přejímací ceně 150.000 K obstáti, neboť spočívají na nesprávném číselném podkladě a jsou kromě toho také v rozporu s posudkem znalce Karla H., který ve svém posudku dovodil, že přejímatel nemohl by při přejímací ceně 150.000 K na statku obstáti. Avšak i tento posudek znalce Karla H. jest vadný proto, že znalec ve svých výpočtech neprávem odečetl podíl nezl. Ladislava Č. po Anně H. 15.000 K od dluhů pozůstalosti, tak jako by podíl ten již zanikl konsolidací, ač tomu tak ve skutečnosti dosud není. Rovněž neprávem vycházel prvý soud v napadeném usnesení z předpokladu, jako by nezl. Ladislav Č. byl již přejímatelem statku, ač není dosud jisto, zda týž bude skutečně přejímatelem statku.

Nejvyšší soud nevyhověl dovoiacímu rekursu nezl. Ladislava Č.

D ů v o d y:

Rekursní soud projevil názor, že nelze přihlížeti k prohlášení Karla Č., otce dovolacího stěžovatele, že dovolacímu stěžovateli poskytne kapitál k úhradě investic nutných na převzatých nemovitostech. Právem brojí dovolací rekurs proti tomuto stanovisku. Jak bylo již dovozeno

v rozhodnutí ze dne 3. března 1939, v této pozůstalostní věci vydaném, jest základní myšlenkou zemského zákona ze dne 7. srpna 1908 č. 68 z. z. č., aby nedělitelností rolnických statků byla, pokud možno, zachována i hospodářská síla rolnického stavu. Tohoto zákona nelze proto použití jednak v případech, v nichž vůbec nejsou splněny podmínky § 1, odst. 1 a §§ 3 a 14, jednak tehdy, když — ačkoliv jsou ony podmínky dány — je naprosto vyloučeno, aby bylo účelu zákona dosaženo. Oba nižší soudy vyslovily souhlasně názor, že jde o rolnickou usedlost po rozumu řečeného zákona a podle rozhodnutí shora uvedeného nemůže býti pochybnosti o tom, že jde o rolnický statek střední velikosti ve smyslu § 1 a) uvedeného zemského zákona. Rozhodnutím č. 2611 Sb. n. s. bylo sice vysloveno, že nelze projednati pozůstalost dle tohoto zákona tam, kde dle okolností případu jest vyloučeno, aby bylo dosaženo účelu zákona, zejména vyžaduje-li řádné hospodaření na usedlosti takových investic, k jichž úrokování a umořování by výnos usedlosti nestačil. Ale v případě řešeném rozh. č. 2611 nedošlo vůbec k takovému prohlášení, jež učinil otec dovolacího stěžovatele. Mimo to jest podle rozhodnutí č. 16.555 Sb. n. s. pro posouzení, zda jest pozůstalost projednávatí podle řečeného zemského zákona, důležitá i skutečnost, že by přejímatel po případě neobstál pro stav usedlosti, která vyžaduje nákladných investic. Není tedy podle konkrétních okolností v projednávané pozůstalosti po Ladislavu H. překážky, aby Karel Č. poskytl dovolacímu stěžovateli potřebný kapitál na úhradu investic, bude-li právě poskytnutím těchto finančních prostředků vytvořen takový stav, že dovolací stěžovatel bude pak moci obstáti. Leč ve směru právě naznačeném není věc dosud řádně vyšetřena a objasněna. Karel Č. prohlásil, že náklady nutných investic na převzatých nemovitostech bude hraditi sám, bude-li je nutno provésti ve vlastní režii přejímatele, bez jakéhokoliv zatížení statku. Ale tímto pouhým prohlášením Karla Č. nelze se spokojiti, neboť Karel Č. žádal v této věci o právo chudých a podle dokladů jím předložených není záruky, že bude moci svoje prohlášení také splniti. Bude proto na prvním soudě, aby se především vypořádal s otázkou, zda prohlášení Karla Č. jest vůbec platné, a pak, aby vyšetřil z moci úřední (§ 23 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.), jakým způsobem a za jakých podmínek bude prohlášení to splněno, po případě, jaké záruky dá Karel Č. ze splnění svého prohlášení.

Mateřský podíl nezvěstného Ladislava H.: V pozůstalostním řízení po Anně H., zemřelé dne 7. února 1936, zavázal se poz. vdovec František H., dědickou dohodou ze dne 20. dubna 1936, že zaplatí svému nezl. synu Ladislavu Č. dědický podíl 15.000 K. Podle usnesení okresního soudu v M. B. ze dne 24. září 1937 bylo pro tento povinný podíl vloženo zástavní právo na nemovitostech v usnesení tom řečených. Ale podle usnesení krajského soudu v M. B. ze dne 20. prosince 1937 stal se Ladislav H. jako voják na italském bojišti od 21. října 1915 nezvěstným a jest den 21. října 1917 pokládati za den, který Ladislav H. nepřežil. O jmění Ladislava H. jest zahájeno pozůstalostní řízení u okres-

ního soudu v M. B., které není dosud skončeno. Neprávem vytýká dovolací stěžovatel, že otázka, zda nezvěstný Ladislav H. mohl se zřetelem na ustanovení § 536 obč. zák. vůbec nabýti dědický podíl po Anně H., musela by se jako předurčující řešiti v pozůstalostní věci po Františku H. podle § 25 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. § 25 nelze v projednávané věci použiti, poněvadž je to vyloučeno ustanovením zvláštních zákoných předpisů (§ 1, odst. 2 téhož zákona), které otázku tu jinak upravují. Jsou to předpisy §§ 105 a 136 nesp. pat. Podle § 105 nesp. pat. mají totiž do soupisu býti pojata pozůstalostní dluhy, avšak jen tehdy, mohou-li býti objasněny bez obšírného jednání a bez velké ztráty času. A podle všeobecné zásady vyslovené v § 136 nesp. pat. mají přihlášené pohledávky, o nichž nedošlo k narovnání, býti odkázány na pořad práva. Odlišný názor rekursního soudu není proto správný. Na prvním soudě bude proto, aby se v tomto směru pokusil o smír; nepodaří-li se mu to, odkáže tuto pohledávku — bez určení procesní role a bez stanovení lhůty — na pořad práva. Okolnost, že správnost pohledávky věřitele není dosud zjištěna, nemůže býti pozůstalostnímu soudu důvodem, aby nepokračoval v projednávání pozůstalosti.

Mateřský podíl nezl. Ladislava Č. a důvody vylučovací: První soud vyloučil z pasiv tento dědický podíl 15.000 K po Anně H. Naproti tomu rekursní soud projevil názor, že podíl ten nutno zařaditi do pasiv pozůstalosti Františka H., dokud není jisto, že nezl. Ladislav Č. bude skutečně přejímatelem pozůstalosti. Právem brojí proti tomu dovolací stěžovatel, poněvadž podle spisů může jako přejímatel statku Františka H. v úvahu přijíti jedině nezl. Ladislav Č. Je tudíž tato otázka úzce spjata s osobou přejímatele a nutno proto především vyřešiti otázku, nejsou-li u nezl. Ladislava Č. vylučovací důvody § 6 č. 4 zemského zákona českého č. 68/1908, jak tvrdí poz. vdova. Ustanovení § 6 tohoto zákona nebrání tomuto postupu, poněvadž § 6 nepředpisuje, v kterém úseku řízení má býti rozhodnuto o vylučovacích důvodech na straně přejímatele. V projednávané věci jest vhodné, aby se to stalo již nyní, neboť bude-li pravomocně rozhodnuto, že dovolací stěžovatel je z převzetí statku vyloučen, odpadlo by další řízení podle zákona č. 68/1908 z. z. č. Na prvním soudě bude proto, aby ihned zahájil řízení k tomu potřebné a, aby vyvolal rozhodnutí příslušného krajského soudu (§ 6 č. 4, posl. odstavec uvedeného zákona). O případném rekursu proti usnesení rozhodne vrchní soud (rozh. č. 7472 Sb. n. s.).

Záruční pohledávka Kampeličky: První soud vyloučil tuto pohledávku z dluhů pozůstalosti, rekursní soud rozhodl, že má býti do nich pojata. Dovolací rekurs je v tomto bodě z části opodstatněn. Podáním č. 1 přihlásila Kampelička, spořitelni a záložní spolek v S., pohledávku 15.933 K 70 h s příslušenstvím, poněvadž zemřelý František H. zaručil se jako rukojmí a plátce a) za zápůjčky Josefa S. v S. 2.000 K a 5.209 K 55 h s příslušenstvím, b) za zápůjčku Josefa K. tamtéž 8.532 K 50 h s příslušenstvím. Podle tvrzení nezl. Ladislava Č. bude prý tento dluh uhrazen oběma hlavními dlužníky, kteří jsou majetnými chalupníky, po

případě spoluručitelem. Jak v takovém případě nutno postupovati, plyne ze srovnání §§ 97 a násl. nesp. pat. a § 16 nařízení ze dne 29. prosince 1915 č. 397 ř. z. § 16 tohoto nařízení zní takto: »Postižní pohledávky ze solidárního ručení a rukojemství: Uplatňuje-li se dluh, za který zůstavitel ručil nerozdílnou rukou nebo jako pouhý rukojmí, jako srážková položka, buďtež v prvním případě částka, převyšující zůstavitelův podíl na dluhu (§ 896 ob. z. obč.), v druhém případě celá dlužná částka jako postižní pohledávka pojaty do aktivního jmění, pokud se nedokáže, že není tohoto postižního práva. Je-li postižní pohledávka nedobytna nebo nejista, platí ustanovení § 17 cis. nař. a § 15 tohoto nařízení.« Postižní pohledávku zůstavitelovu bylo by proto pojeti do aktivního jmění. Než se tak stane, bude na prvním soudě, aby si zjednal úplné vysvětlení o této pohledávce. Za tím účelem vyslechne oba hlavní dlužníky, spoluručitele a zástupce K. a po případě provede také další potřebné důkazy (§§ 98 a 100 nesp. pat., § 23 zákona č. 100/1931 Sb. z. a n.) a pokusí se tuto otázku vyřídití smírnou dohodou. Nedojde-li k smíru, bude rozhodnouti o tom, jednak má-li se záruční pohledávka Kampeličky pojeti do pasiv pozůstalosti a v jaké výši, jednak má-li do aktiv býti zařaděn postižní nárok Františka H. Podle vyličených úvah není věc zralá k rozhodnutí.

Čís. 17474.

Vázne-li na nemovitostech podle zákona o stavebním ruchu, případně podle vládních nařízení o stavebním ruchu ve prospěch státu zákaz zcizení nemovitosti, nestačí k platnosti zcizení všeobecný zásadní souhlas ministerstva sociální péče, nýbrž jest potřebí schválení určité tržové smlouvy, kterou má taková nemovitost býti zcizena.

(Rozh. ze dne 22. listopadu 1939, R I 504/39.)

Prv ý s o u d povolil podle smlouvy tržové ze dne 12. listopadu 1934 a výměru ministerstva sociální péče ze dne 9. února 1934 vklad práva vlastnického manželům Hynku a Cecilii Ř., každému na jednu polovinu. R e k u r s n í s o u d knihovní žádosti zamítl. D ů v o d y: Ministerstvo sociální péče nedalo výměrem z 9. února 1934 výslovného svolení ke zcizení domu a následkem toho neměl prvý soud povolovati vklad vlastnického práva na nové nabyvatele. Na tento dům převzal stát dle zákona o stav. ruchu č. 45/22 a vlád. nař. č. 191/21 záruku ze zápůjčky Spořitelny české v částce 176.200 K a 5.400 K a potřebovali proto dosavadní vlastníci k jeho prodeji souhlasu ministerstva sociální péče (§§ 15, odst. 2, 42, odst. 3, vl. nař. čís. 66/1930 Sb. z. a nař.). Tento souhlas nebylo lze předpokládati ze znění výměru ze dne 9. února 1934 poněvadž v době jeho vydání neznalo ministerstvo nové nabyvatele, takže nemohlo, jak bylo jeho právem i povinností, zkoumati, zda a do jaké míry jsou tito nabyvatelé způsobilí ku placení povinných